

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

15.01.2020

Lēmums Nr. 4-02/3

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu

Adresāts:

1. Vecumnieku novada dome, adrese: Rīgas iela 29, Vecumnieki, Vecumnieku novads, LV-3933; elektroniskā pasta adrese: vecumnieki@vecumnieki.lv;
2. SIA „Konsorts”, adrese: Olīvu iela 9, Rīga, LV-1004; elektroniskā pasta adrese: kaspars.timofejevs@konsorts.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Vecumnieku novada attīstības programma 2020.-2026. gadam (turpmāk - Attīstības programma).

Izvērtētā dokumentācija:

SIA „Konsorts” (turpmāk - Izstrādātāja) 2019. gada 17. decembra vēstule “Par atzinuma sniegšanu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamībai Vecumnieku novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei”, iesniegums “Par plānošanas dokumenta Vecumnieku novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādes uzsākšanu” (turpmāk - Iesniegums), Vecumnieku novada domes 2018. gada 27. decembra sēdes lēmums (sēdes protokols Nr.17., 7.§) “Par Vecumnieku novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādes uzsākšanu” (turpmāk - Lēmums), Darba uzdevums Vecumnieku novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei (turpmāk - Darba uzdevums), Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk - VVD Jelgavas RVP) 2019. gada 4. decembra vēstule Nr. 3.5.-07/2456 “Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu Vecumnieku novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei”, Veselības inspekcijas 2019. gada 3. decembra vēstule Nr. 4.6.2.-1./32402 “Par atzinuma sniegšanu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamībai” un Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas (turpmāk - DAP administrācija) 2019. gada 17. decembra vēstule Nr. 4.9/6390/2019-N “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Vecumnieku novada attīstības programmai 2020.-2026. gadam”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Izstrādātāja uzskata, ka plānošanas dokumentam stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk - Stratēģiskais novērtējums) var nepiemērot.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk - Likums) 23. viens *prim* panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo

Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai Vides pārraudzības valsts birojam (turpmāk - Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1.punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.

2. 2019. gada 17. decembrī Birojā ir saņemta Izstrādātājas 2019. gada 17. decembra vēstule "*Par atzinuma sniegšanu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamībai Vecumnieku novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei*" un Iesniegums, ar kuru Izstrādātāja informē, ka, pamatojoties uz Lēmumu, ir uzsākta Vecumnieku novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrāde. Atbilstoši Iesniegumam, Lēmumam un Darba uzdevumam:
 - 2.1. Attīstības programma tiek izstrādāta atbilstoši Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013.-2028. gadam (turpmāk - Ilgtspējīgas attīstības stratēģija) noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem, Vecumnieku novada teritorijas plānojumu 2014.-2026. gadam (turpmāk – Teritorijas plānojums), Vecumnieku novada attīstības programmai 2013.-2026. gadam un saskaņā ar spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, izvērtējot blakus esošo pašvaldību plānošanas dokumentus. Plānošanas dokuments tiek izstrādāts, ievērojot Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumus Nr. 628 „*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”, kas nosaka Attīstības programmas saturu, izstrādes kārtību un prasības plānošanas dokumenta izstrādei.
 - 2.2. Saskaņā ar Iesniegumā norādīto Attīstības programmā nav paredzētās darbības, kas atbilstu Likuma 1. un 2. pielikumā noteiktajām darbībām. Galvenie identificētie attīstības plānošanas dokumenta vides aspekti ir vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana.
 - 2.3. Iesniegumam pievienots 2. pielikums "*Indikatīvais īstenojamo projektu un plānoto aktivitāšu saraksts Vecumnieku novadā 2020.-2026. gadā sadalījumā pa vidēja termiņa prioritātēm un rīcību virzieniem*". Pielikumā sniegta plānošanas dokumenta izvirzītās prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un to plānotie pasākumi mērķu sasniegšanai, kur būtiskākie pasākumi attiecībā uz vides kvalitātes nodrošinājumu ir saistīti ar pašvaldības ceļu renovāciju, ceļu satiksmes drošības nodrošināšanu, esošā dzīvojamā fonda renovāciju, kā arī ar novada publiskās ārtelpas labiekārtošanas darbiem, tostarp iekļaujot dabas un gājēju takas gar upēm un dabas objektiem.
 - 2.4. Saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmas *OZOLS* datiem Vecumnieku novadā atrodas sešas īpaši aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas: dabas liegumi "*Dūņezera purvs*", "*Kalēja tīrelis*", "*Seržu tīrelis*", "*Vāveres ezers*", "*Zaļenieku purvs*" un ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis "*Skaistkalnes karsta kritenes*". Dabas aizsardzības plāns izstrādāts dabas liegumam "*Zaļenieku purvs*" un dabas piemineklim "*Skaistkalnes karsta kritenes*". Iesniegumā norādīts, ka nav sagaidāms, ka kāds no 2. pielikumā minētajiem pasākumiem varētu būtiski ietekmēt (*Natura 2000*) teritorijas. Novadā atrodas ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis "*Bārbeles sērūdeņraža avots*", dabas pieminekļi – dendroloģiskie stādījumi "*Jaunmēmeles parks*", "*Stelpes "Grašu" dendroloģiskie stādījumi*" un "*Stelpes "Izteku" dendroloģiskie stādījumi*", kā arī vietējas nozīmes dabas liegumi "*Turku tīrelis*" un "*Skaistkalnes liegums*".
3. Izstrādātāja atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 „*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk - Noteikumi Nr. 157)

trešajā daļā noteiktajam ir veikusi konsultācijas par plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:

- 3.1. VVD Jelgavas RVP 2019. gada 4. decembra vēstule Nr. 3.5.-07/2456 “*Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu Vecumnieku novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei*”, kurā VVD Jelgavas RVP informē, ja Attīstības programmai nav plānota Likuma 1. vai 2. pielikumā noteikto darbību realizācija, nav nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.
 - 3.2. DAP administrācijas 2019. gada 17. decembra vēstule Nr. 4.9/6390/2019-N “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Vecumnieku novada attīstības programmai 2020.-2026. gadam*”, kurā DAP administrācija konstatē, ka ar plānošanas dokumentu tiek paredzēta darbības (dabas un gājēju takas gar upēm un dabas objektiem, gājēju celiņi ar dabai draudzīgiem materiāliem, maršruti un to norādes izvietošana), kas var potenciāli negatīvi ietekmēt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT) un mikroliegumus, jo konkrētas aktivitātes realizācijas vietas vēl nav izplānotas. Tomēr potenciāli ietekmējamās teritorijas ir salīdzinoši nelielas un iespējamo ietekmi var mazināt, projektu plānošanas un realizēšanas procesā ņemot vērā ĪADT un mikroliegumu prasības. Līdz ar to, pamatojoties uz Noteikumu Nr. 157 5. punktu, DAP administrācija sniedz atzinumu, ka Attīstības programmai nav nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
 - 3.3. Veselības inspekcijas 2019. gada 3. decembra vēstule Nr. 4.6.2.-1./32402 “*Par atzinuma sniegšanu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamībai*”, kurā Veselības inspekcija, ņemot vērā, ka plānošanas dokumentā plānotās darbības neradīs būtisku sabiedrības veselības risku un tās risinājumi neparedz Likuma 1. un 2. pielikumā noteikto darbību īstenošanu, kas varētu negatīvi ietekmēt Vecumnieku novada iedzīvotāju dzīves kvalitāti, neuzstāj uz Stratēģiskā novērtējuma procedūras piemērošanu Vecumnieku novada Attīstības programmai.
4. Atbilstoši Darba uzdevumā noteiktajam Attīstības programmas izstrādei noteikti uzdevumi, tostarp:
- 4.1. Definēt Vecumnieku novada vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus;
 - 4.2. Izstrādāt Attīstības programmu, ņemot vērā Ilgtspējīgo attīstības programmu, Teritorijas plānojumu, veikt Vecumnieku novada attīstības programmas 2013.-2019. gadam izvērtēšanu, apzināt, analizēt jau uzsāktos un ieplānotos infrastruktūras u.c. attīstības projektus Vecumnieku novadā, ņemot vērā spēkā esošos nozaru plānošanas dokumentus;
 - 4.3. Izstrādājot Attīstības programmu, ņemt vērā apkārtējo pašvaldību teritorijas plānošanas dokumentus un to saistību ar Vecumnieku novada attīstību;
 - 4.4. Izstrādājot Attīstības programmu, ņemt vērā infrastruktūras objekta “*Rail Baltica*” ietekmi uz novada pakalpojuma sniedzējiem, vietējo infrastruktūru;
 - 4.5. nodrošināt sabiedrības informēšanu un sabiedrības pārstāvju līdzdalības iespējas Attīstības programmas izstrādē atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumos Nr.970 „*Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā*” noteiktajam.
5. Attīstības programma nav ietverta to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23. divi *prim* pantā

noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Attīstības programma atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams:

- 5.1. Likuma 23. divi *prim* pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23. divi *prim* panta 1.punkts, tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23. divi *prim* panta 1. punkta a), b), c), d) apakšpunkts). Tāpat Likuma 23. divi *prim* pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, - ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
- 5.2. šādā kontekstā Birojs secina, ka Attīstības programmu paredzēts izstrādāt kā jaunu plānošanas dokumentu ar mērķi definēt vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopumu, lai sasniegtu Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izvirzītos stratēģiskos mērķus un vīziju. Attīstības programma ir plānošanas dokuments, ko apstiprina vietējā pašvaldība, un tās realizācija var notikt atbilstoši spēkā jau esošajiem hierarhiski augstākiem pašvaldības plānošanas dokumentiem, t.i., konkrētajā gadījumā Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un Teritorijas plānojumam;
- 5.3. Stratēģiskā novērtējuma procedūra tika piemērota Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai, Teritorijas plānojumam un Vecumnieku novada attīstības programmai 2013.-2019. gadam, par kuru vides pārskatu Birojs 2013. gada 3. maijā izdevis atzinumu Nr. 27¹. Kā izriet no Darba uzdevuma un Izstrādātājas sniegtās informācijas, izstrādājot Attīstības programmu nākamajam plānošanas periodam, ir paredzēts izvērtēt un ņemt vērā spēkā esošajos plānošanas dokumentos noteikto, tostarp jau uzsāktos un īstenotos projektus. Pēc būtības tas nozīmē, ka paredzēts izvērtēt arī iepriekšējā plānošanas periodā noteikto mērķu un prioritāšu aktualitāti, ja nepieciešams, noteikt jaunus attīstības virzienus;
- 5.4. Izskatot Iesniegumam pievienoto 2. pielikumu "*Indikatīvais īstenojamo projektu un plānoto aktivitāšu saraksts Vecumnieku novadā 2020.-2026. gadā sadalījumā pa vidēja termiņa prioritātēm un rīcību virzieniem*", Birojs secina, ka novadā investīciju projekti galvenokārt saistīti ar novada sociālekonomisko attīstību (nodarbinātības, izglītības, kultūrvides, veselības aprūpes un sporta aktivitāšu sekmēšana), savukārt infrastruktūras uzlabošanas un attīstības ieceres galvenokārt saistītas ar vides prasībām atbilstošu pakalpojumu nodrošināšanu, tostarp pašvaldības ceļu renovāciju, satiksmes drošības pasākumu ieviešanu, pludmaļu infrastruktūras izveidi, atpūtas vietu un apdzīvoto vietu labiekārtošanu u.c.. Šādi investīciju projekti nav saistīti ar jaunām, nozīmīgām vides problēmām, tādēļ nebūtu konstatējams, ka Attīstības programma rada priekšnoteikumus vidi būtiski negatīvi ietekmējošu projektu realizācijai;
- 5.5. no Iesnieguma neizriet, ka Attīstības programmas izstrādes mērķis būtu būtiski mainīt iepriekš jau novērtētos plānošanas risinājumus, ieplānot jaunas darbības, kas atbilstu Likuma 3. divi *prim* pantam un 1., 2. pielikumā noteiktajām darbībām, kas atstātu ilgstošu ietekmi uz vidi un kuru rezultātā veidotos būtisks piesārņojums, ar DAP administrācijas nosacījumu izpildi šāda ietekme nav paredzama arī uz ĪADT, tostarp *Natura 2000* teritorijām. Tomēr, ja plānošanas dokumenta izstrādes gaitā tiek identificētas vai plānotas jaunas (iepriekš nevērtētas) darbības, kas saistītas ar Likuma 1. un/vai 2. pielikumā iekļauto darbību īstenošanu, vai citas darbības ar iespējamu būtisku

¹ Informācija pieejama Biroja tīmekļa vietnē: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2013>

ietekmi uz vidi vai dabas vērtībām, pašvaldībai atkārtoti jākonsultējas ar VVD Jelgavas RVP par nosacījumiem un Stratēģiskā novērtējuma procedūras nepieciešamību;

- 5.6. līdz ar to, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, nav konstatējams, ka Attīstības programma varētu būtiski ietekmēt citus plānošanas dokumentus, pastiprināt vai radīt vides problēmas, jo to paredzēts izstrādāt saskaņā ar Vecumnieku novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Teritorijas plānojumu, t.i. plānošanas dokumentiem, kuriem ir veikts Stratēģiskais novērtējums. Tādējādi ar Attīstības programmas izstrādi nevar tikt paredzētas būtiskas, vides stāvokli ietekmējošas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekš plānoto.
6. Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs uzskata, ka Stratēģiskā novērtējuma veikšana Attīstības programmai konkrētajā gadījumā nav nepieciešama un tās veikšana neizriet arī no lietderības un samērības apsvērumiem - to nepieprasa kā obligāti veicamu spēkā esošie normatīvie akti un tā nepieciešamība neizriet arī no vērtējuma par iespējamo vides problēmu un ietekmes uz vidi būtiskumu, kas veicams saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem. Pie nosacījuma, ja plānošanas dokumenta īstenošana neparedz nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un plānus ar papildus būtisku negatīvu ietekmi, kā arī nosacījuma, ka, izstrādājot un īstenojot Attīstības programmu, tiks ievēroti institūciju sniegtie nosacījumi, publiskās apspriešanas laikā saņemtās institūciju atzinumu rekomendācijas un spēkā esošie normatīvie akti - sagaidāmo ietekmi ir iespējams identificēt, samazināt un novērst arī ar citiem vērtēšanas instrumentiem.
7. Līdz ar to Birojs, izvērtējot tā rīcībā esošo un iesniegto informāciju saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* panta 1), 2), 3) un 4) punkta nosacījumiem, konstatē, ka Vecumnieku novada attīstības programmai 2020. - 2026. gadam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams.

Piemērotās tiesību normas:

- Aizsargjoslu likums;
- Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4. pants, 23. divi *prim* pants, 23. trīs *prim* pants;
- Likums „*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*”;
- Likums “*Sugu un biotopu aizsardzības likums*”;
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 „*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” 5., 6., 7. punkts;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 „*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”;
- Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 „*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23. trīs *prim* pantā noteikto izvērtēja Izstrādātājas 2019. gada 17. decembra vēstuli “*Par atzinuma sniegšanu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamībai Vecumnieku novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei*”, Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par Attīstības programmas izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23. trīs *prim* panta 1) punktam secina, ka plānošanas dokumenta īstenošanai nav paredzama tik būtiska negatīva ietekme uz vidi, lai piemērotu Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Vecumnieku novada attīstības programmai 2020. - 2026. gadam.

Biroja direktora p.i. (paraksts*)
Direktora vietniece,
Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja

I.Kramzaka

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu